

Бевзюк І.М., старший викладач
кафедри юридичної психології та
прокурорської етики Національної
академії прокуратури України

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ

Прокуратура України становить єдину систему, яка в передбаченому законом порядку здійснює встановлені Конституцією України функції з метою захисту прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства та держави. Здійснення функцій прокуратури як окремого виду діяльності передбачає не тільки спостереження та фіксацію фактів неправомірної поведінки, а ще й активне втручання у життєві ситуації, вплив на поведінку учасників правових відносин, що підвищує значущість комунікативного компоненту в загальній професійній компетентності фахівців даного профілю.

Аналіз теоретичного та практичного доробку в галузі психології щодо загальної та професійної комунікативної компетентності, проведений у працях О. Дивненка, Л. Долинської, А. Кідрона, А. Маркової, Л. Петровської та ін., показав, що дана властивість являє собою систему внутрішніх ресурсів, необхідних для побудови комунікативного процесу у певному колі ситуацій міжособистісних контактів компетентності.

Наукові роботи останніх років у галузі юридичної психології доводять, що працівники прокуратури виконують відповідальні завдання в складних умовах постійного впливу психогенних факторів: інтелектуальних і психологічних перевантажень, постійної концентрації уваги, необхідності ретельного аналізу швидкоплинних ситуацій, що вимагає від них максимальної мобілізації всіх психічних функцій. Професійна діяльність працівників прокуратури здійснюється, як правило, в конфліктних та складних умовах, при значному психічному та фізичному навантаженні. Їх діяльність має напружений характер, відрізняється екстремальністю, високими

емоційними та іншими психологічними навантаженнями, нерівномірним ритмом роботи. Накладає свій відбиток і те, що повсякденне вирішення службових завдань переважно пов'язане з людським фактором, тобто з потребами, прагненнями, бажаннями, відчуттями, індивідуальними особливостями громадян. Для того, щоб ефективно виконувати службові обов'язки професійно, працівник прокуратури повинен володіти високою емоційною стійкістю, працездатністю, розвиненими вольовими якостями.

Комунікативна компетентність прокурорів є якісною характеристикою суб'єкта прокурорської діяльності, що визначається наявністю відповідних професійним вимогам комунікативних знань, умінь, здібностей та ступенем готовності до їх виконання, а також наявністю особистісних якостей, що становлять систему цінностей, установок і виконують регулятивну функцію. Вона визначає успішність виконання соціально-комунікативних функцій прокурорської діяльності; дає змогу встановлювати та підтримувати психологічний контакт з різними учасниками спілкування, долати психологічні та комунікативні бар'єри; забезпечувати тактовне, шанобливе, емпатійне ставлення до людей; передбачає вільне володіння вербальними і невербальними засобами спілкування та технологіями соціальної взаємодії як у міжособистісному спілкуванні, так і при публічному виступі. Комунікативна компетентність прокурора зумовлена широким діапазоном застосування права як інструменту передачі адресатові соціально керуючої інформації і нормативною врегульованістю.

Визначення і вивчення професійної комунікативної компетентності прокурора повинно бути обумовлено професійно важливими якостями особистості, які можливо виявити шляхом порівняння цих якостей з показниками незалежних критеріїв професійної діяльності. Ми виходимо з того, що професійно важливі якості — це психологічна характеристика, параметри, що виступають в формі якостей людини як суб'єкта діяльності, котрі включені в цю діяльність і впливають на ефективність її виконання [1, с.85].

Слід відзначити, що психологічне вивчення професійної діяльності тісно пов'язане з проблемами психології особистості. Адже тут вбачається взаємозв'язок: з одного боку, особливості особистості працівника здійснюють суттєвий вплив на процес і результати його професійної діяльності, з іншого боку – саме формування людської особистості в значній мірі відбувається в ході професійної діяльності та під її впливом.

Отже, комунікативна компетентність дозволяє виокремити індивідуальну траєкторію самовдосконалення, передбачає зміни значимих якостей в результаті свідомої цілеспрямованої активності, яка забезпечує підвищення професійної діяльності працівників прокуратури, адже вона значній мірі протікає в умовах спілкування, що складає основний зміст їх діяльності. Тому є необхідність підвищення та розвитку комунікативної компетентності прокурора, що є важливим елементом удосконалення системи органів прокуратури. У свою чергу, це дозволить підняти рівень довіри та поваги громадян до працівників органів прокуратури України.

Список використаних джерел

1.Немов Р.С. Психология. / Немов Р.С. – М., 1990.

Булатов А.С., ад'юнкт кафедри
юридичної психології НАВС

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ШАХРАЙСТВА

Злочинність є результатом соціальних протиріч, які існують в суспільстві. Вона пов'язана з різними явищами і процесами об'єктивної дійсності, які її породжують та трансформують. Дослідження цих явищ і процесів, їх зв'язку зі злочинністю є одним із завдань кримінологічної, юридичної, психологічної наук.

Аналізуючи розвиток суспільства в Російській Федерації В. М. Лімонов виділяє в якості найбільш вагомих причин шахрайства ряд протиріч в соціально-економічній, ідеологічній та культурно-виховній сфері. Важливим фактором шахрайства